

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtion sote-investointien ohjauksen periaatteet

SAIRAALATEKNIIKAN PÄIVÄT 2023

MUUTOSJOHTAJA VILLE-VEIKKO AHONEN, 8.2.2023

Aluksi:

**Hyvinvointialueet saivat
hyvän startin**

The background features several abstract, flowing teal lines that create a sense of movement and depth. These lines are thin and elegant, curving across the white space. The central text is positioned in the upper-middle part of the frame, surrounded by these decorative elements.

Minkälainen on hyvinvointialueiden ja valtion välinen suhde?

2 §

Hyvinvointialueen asema

Hyvinvointialue on julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto siten kuin siitä tässä laissa säädetään.

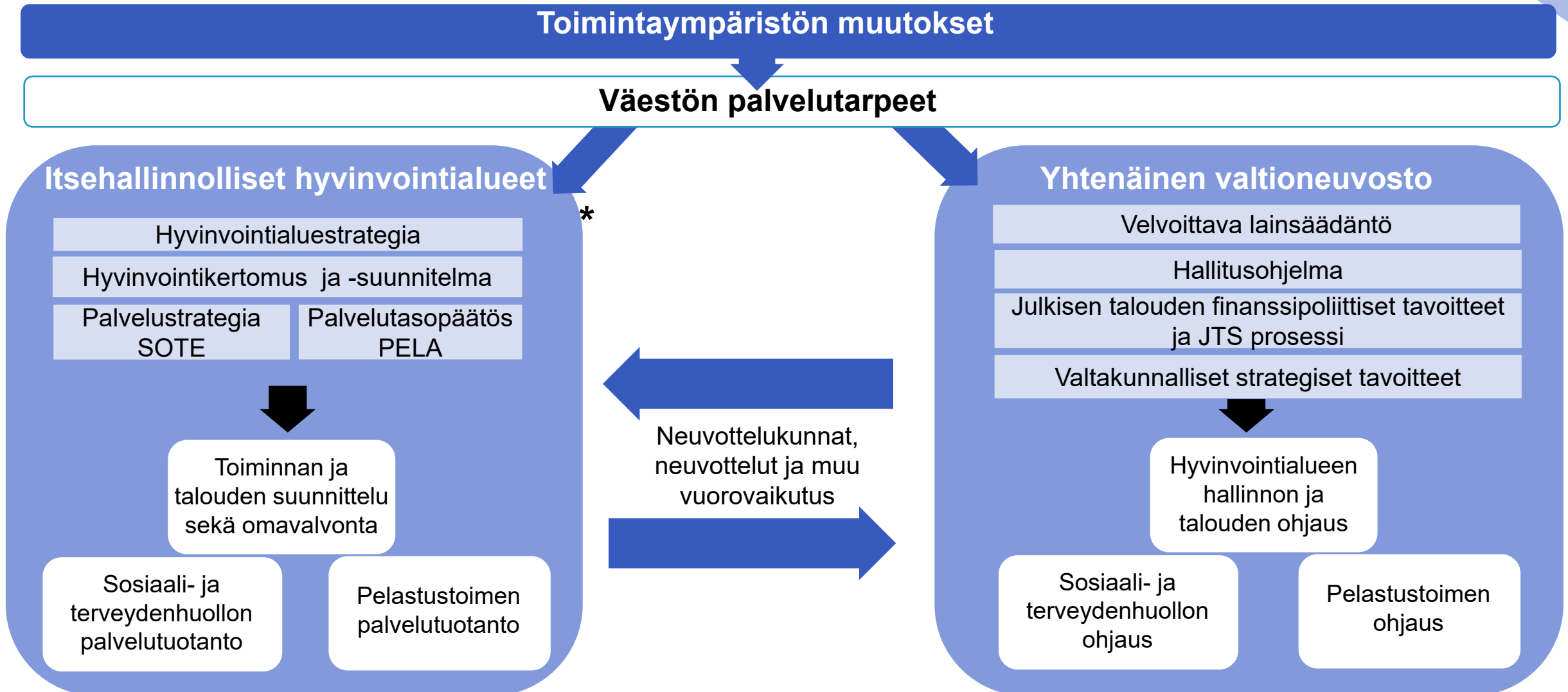
(Hyvinvointialuelaki 611/2021)

Valtioneuvoston ohjaus on luonteeltaan strategista

- Ministeriöt toteuttavat hyvinvointialueiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen ohjausta lainsäädännön perusteella (erityisesti hyvinvointialuelaki, sote/pela-järjestämislaki). Hyvinvointialueiden järjestämistehtävään kohdistuva valtion ohjaus on luonteeltaan **strategista**.
- Sosiaali- ja terveydenhuollosta ja pelastustoimesta säädetään erityislainsäädännöllä, jossa muun muassa asetetaan vaatimuksia palvelujen sisällölle ja toteuttamiselle. Sisältökysymyksissä ohjausta toteuttavat useat tahot, kuten ministeriöt, valtion asiantuntijalaitokset ja valvontaviranomaiset, sekä myös hyvinvointialueet, jotta varmistetaan kansalaisten perusoikeuksien toteutuminen, seurataan palvelujen toteuttamista sekä havaitaan lainsäädännön ja toiminnan kehittämiskohteita. Tämä ohjaus on luonteeltaan **sisällöllistä**.

Ohjaus edellyttää vuoropuhelua ja tietoa

*Tässä ei kuvata yhteistyöalueen tasolla tehtäviä strategisia asiakirjoja kuten YTA-sopimusta ja TKKI-strategiaa.

Investointien ohjaus ja lainanottovaltuus

Lainanottovaltuuksien taustaa

- Hyvinvointialueen on vuosittain laadittava **investointisuunnitelma** seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja investointeja vastaavista sopimuksista sekä niiden rahoituksesta.
- Investointeja voidaan rahoittaa tulorahoituksella, kertyneillä rahavaroilla sekä lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla.
 - **Lainanottovaltuus** määrittää laskennallisesti lainanhoitokykyyn perustuen. Siihen vaikuttaa myös aiemmin nostettujen lainojen jäljellä oleva määrä.
 - Valtioneuvosto vahvistaa jokaiselle hyvinvointialueelle vuosittain valtuuden pitkäaikaisen lainan ottamiselle.
- Valtioneuvosto on päättänyt vuoden 2023 lainanottovaltuuksista 16.6.2022. HUS-yhtymän ja kolmen hyvinvointialueen osalta lainanottovaltuutta on muutettu.

Nostoja lainanottovaltuudesta

Lainanottovaltuus perustuu kykyyn selviytyä lainojen hoidosta

Hyvinvointialueen enimmäislainamäärä lasketaan tulorahoitusta kuvaavan vuosikatteen perusteella. Lainanottovaltuus saadaan, kun enimmäislainamäärästä vähennetään olemassa oleva lainamäärä.

Laskennallisesti määriteltyä lainanottovaltuutta voidaan muuttaa

Valtioneuvosto voi muuttaa lainanottovaltuutta, jos hyvinvointialueen investointitarve on välttämätön laissa säädettyjen palvelujen turvaamiseksi.

Lainanottovaltuutta voi käyttää usean tilikauden aikana

Lainanottovaltuus määritellään vuosittain. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää lainanottovaltuutta useana vuotena, jos se toteuttaa vuoden aikana käynnistettävän investoinnin usean vuoden aikana.

Lainanottovaltuus koskee vain uusia lainoja

Lainanottovaltuus koskee vain hyvinvointialueiden ottamia uusia lainoja, mutta kuntayhtymiltä hyvinvointialueille siirtyvien lainojen määrä otetaan huomioon lainanottovaltuutta laskettaessa.

Lainanottovaltuuksien muuttamistarpeen tausta

- Lainanottovaltuus määritellään vuosittain. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää lainanottovaltuutta useana vuotena, jos se toteuttaa vuoden aikana käynnistettävän investoinnin usean vuoden aikana.
 - Käynnistämivuoden lainanottovaltuuden ja muun rahoituksen tulee riittää koko hankkeen rahoittamiseen.
 - Tarkoituksena on estää tilanne, jossa hankkeen toteuttamisaikana hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta, mutta hankkeen toteuttamista ei voida keskeyttää.
 - Samalla turvataan se, että hyvinvointialue voi nostaa lainaa aiemmin käynnistetyin hankkeen rahoittamiseksi käynnistämivuoden lainanottovaltuuden puitteissa riippumatta taloustilanteen kehittymisestä.
 - Hyvinvointialue joutuu tarkastelemaan lainanottovaltuuden riittävyyttä pidemmällä aikavälillä.
 - Investointeihin rinnastetaan myös investointeja vastaavat sopimukset.

Lainanottovaltuuksien muuttamisen valmistelu

- Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.
 - Edellytysten arvioinnissa keskitytään investointien välttämättömyyteen.
 - Tarvittavan lainanottovaltuuden suuruuteen vaikuttaa mahdollinen investointien rahoittamiseen käytettävissä oleva muu rahoitus (rahavarat, tulorahoitus).
 - Ehdot voivat liittyä ainakin investointeihin sekä hyvinvointialueen kokonaistalouteen (lainanhoitokyvyn varmistaminen).

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

VILLE-VEIKKO AHONEN, MUUTOSJOHTAJA

ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI

VM.FI | @VMUUTISET